

2020 – ANUL IORGA, ANUL SĂMĂNĂTORIȘTILOR (XLV):

câte găini oarbe nu nimeresc grăunțe? - First my country!

- Educația tinerimei ...? - cultură chelnerească! - școala de caractere!

Anul Iorga
Anul sămănătoristilor

Școala de caractere
First my country -
„întâiu și întâiu patria mea”,
aceasta e lozinca Englezilor
și logica existenței lor, fie că
sunt la ei acasă, fie că
cutreieră Indiile, deșerturile
Africei sau ținuturile de
păcură ale României.

My home is my castle -
„casa mea, e castelul meu,
e cetățuia mea”.

Precum e tinerimea cultă
așa va fi și pătura
conducătoare a
poporului în viitor!

Educația tinerimei naționale e
mângâierea sufletească a unui popor!

șagunism - tribunism - sămănătorism

Aurel C. Popovici
1863 1917
jurist,
politician,
publicist
tribunist
directorul
revistei
„Sămănătorul”

prin cultură un organism social

Pieu Păcură

Continuăm reproducerea articolului „Școala de caractere”, apărut în revista literară săptămânală „SĂMĂNĂTORUL” – anul al VIII-lea, nr. 10 din 8 martie 1909, autor Aurel C. Popovici: «*** Băiatul englez nu iese din școală „un tânăr animal raționalist”, - cum îi zice d.de Coubertin, - ci se alege din ea cu curaj, cu putere de hotărâre, de control al voinței sale (**self-control**), cu o severă disciplină sufletească, cu obiceiul de a asculta de toți cari trebuie ascultați; cu obiceiul de a respecta tot ce trebuie respectat, tot ce respectă poporul: **religie, credințe, tradiții, autorități, tron, patrie, ordinea și legea și pe semenii săi; tot ce respectă poporul însuș, nu domnii demagogi.** Tânărul englez se mai alege din școală cu **un adânc sentiment de răspundere personală, de datorie, de corectitudine.** Din tineri astfel crescuți, firește, că nu prea pot ieși oameni cari mint fără de scrupul și înșală din princip; cari tremură de vanitate și invidie și sunt falși dela ochi până’n rărunchi; șarlatani născuți și demagogi făcuți. Din asemenea școale nu prea ies patente secături, pretențioase și ridicole cari toate le critică, toate le strică și toate le dreg - pe hârtie. Școala engleză produce și acest rezultat neprețuit că băeții oamenilor cu stare ies de regulă buni gospodari, cari trăesc la țară, în moșii, la fabrici și-și caută de averile lor, precum și le caută și Germanii din această categorie și mai toți oamenii de rassă germanică. E specific englezească vorba că omul cel capabil a-și conduce bine moșia, e capabil să guverneze împărăția Indiilor. E atât de adevărat această maximă, încât ai putea zice: să nu prea puneți mari nădejdi în oamenii politici cari nu-și știu conduce moșiile ce au, cari le părăsesc și în cele din urmă le toacă. *** Cunoștințele enciclopedice cari țin locul covârșitor în celelalte școale secundare, de pe continent, nu au nici o

valoare dacă băeții nu se aleg din școală cu un puternic razim moral, dacă nu au fost deșteptați la conștiința seriosității vieții publice și particulare. Dar evident că și aici pilda vie hotărăște. De aceea e atât de important ca în viața publică să nu poată izbuti decât oamenii de merit adevărat, oamenii integri, caracterele mari. Pilda lor e educativă pentru toată țara și mai ales pentru tinerime, care e atât de primitoare de pilde nobile. Când i se dau asemenea pilde. - Sistemul cunoștințelor enciclopedice, acest *bouillage encyclopédique* e nu numai greșit, dar e chiar stupid. De aceea îi zic Nemții *das Ochsen, das Büffeln, das Einpauken*, de aceea îi zic Englezii *grinding* și *cramming* cari toate indică o tâmpenie, o umplutură, o măcinare, o vârare fără rost. În definitiv, e un fel de „**cultură**” **chelnerească**, pe care or ce minte slăbănoagă cu oare care memorie și-o poate însuși. Mai ales în ziua de azi când gazetele, revistele, bibliotecile de vulgarizare oferă fel de fel de „cunoștințe” pe nimic. Dar un băiat silitor poate să-și agonisească asemenea cunoștințe în mod temeinic din nenumărate cărți speciale, scrise ușor și bine. Prin urmare, nu acestea cunoștințe hotărăsc, nu ele merită ca Statul să cheltuească, timp de opt ani de zile, zeci și sute de milioane. E un fel de spoială, un fel de „erudiție” copilărească, de bâlciu. Ca și a unora dintre oamenii „cetiți”. Chestia nu este dacă ai cetit o întreagă bibliotecă și știi recita câte un biet crâmpeiu de „cunoștință”. **Vorba este cu ce te-ai ales tu în mod pozitiv?** Și pe urma ta alții, din toată acea laborioasă îndeletnicire? Ce și cum ai asimilat și, mai ales, ce poți produce tu, ce sinteză poți face tu, ce lumină poți revărsa tu în „cunoștințele” de care te-ai ocupat sau în poporul din care faci parte? De aceea zic, **cunoștințele enciclopedice**, - întru cât sunt recomandabile, - **nu trebuie să fie scop, ci mijloc. Mijloc de educație.** Dar voi reveni cu altă ocazie asupra aceste chestiuni.

*** Au deci dreptate cei ce cred, cum cred toți. Englezii înțelepți ei însuși, că școala engleză e fără îndoială cea mai bună instituție din lume spre a produce oameni în toată puterea cuvântului, patrioți adevărați cum nu sunt în nici o țară din lume. **În nici o țară. *First my country* - „întâiu și întâiu patria mea”, aceasta e lozinca Englezilor și logica existenței lor**, fie că sunt la ei acasă, fie că cutreieră Indiile, deșerturile Africii sau ținuturile de păcură ale României. - ***My home is my castle* - „casa mea, e castelul meu, e cetățuia mea”**. Da, e cetățuia lui! Acolo guvernul nu intră. Căci nu cutează. Acolo, în casa lui, în cetățuia lui cetățeanul guvernează, nu ministerul. Pentru că cetățeanul nu trebuie să tremure în orice moment că are să-și piarză slujba, că are să-și piarză lucrul, că are să plătească contravenții de răzbunare când vor veni și vor voi „ceialalți”. - Conduși de oameni cu nobleță sufletească, Englezii sunt cetățeni liberi; nu robi ai partidului cu sacul cu grăunțe; nu robi ai tuturor guvernelor. Învățând de mici a munci, au învățat a trăi și fără oalele cu carne ale guvernului. Neapărat că toate acestea se explică în mare parte din însuși fondul intim al caracterului germanic, în deosebi al celui anglo-saxon. Dar acest caracter a fost dezvoltat de instituții create de oameni cari au avut parte de-o educație potrivită rigorilor vieții, de oameni cu concepții conforme cu realitatea. **Școala engleză nu a fost a Statului.** Din contră. Ea însăși a fost un fel de **Stătușor în Stat**; o complexă structură națională cu o foarte largă autonomie. Ea a răsărit și s’a dezvoltat din experiențe seculare, nu din teoriile, nu din declamațiile lui Condorcet și Robespierre. Doar acest din urmă declara (la 18 Floreal, an II! ...) -: **„*Nous voulons que l’éducation soit commune et égale pour tous les Français* ...** Și programul jacobin mai zicea: **„*Les enfants apprendront à lire dans la Déclaration des Droits et dans la Constitution de 1793*”**).

Ceea ce se face și în ziua de azi. Unde au ajuns Francezii cu pedagogia aceasta știu toți câți urmăresc mai de aproape lucrurile din Franța: **scepticismul e în floare, alcoolismul crește, populația descrește**, rar cei ce umblă ipeia de a „*planter le drapeau français dans un fumier*” – se înmulțesc mereu și câștigă tot mai mult teren. Bine zicea bătrînul Montaigne că „*l'affinement des esprits n'est pas leur assagissement*”. *** Școala ar trebui să se adreseze, precum face cea engleză, mai ales rațiunii inconștiente silind astfel pe copil la o disciplină a sentimentelor.

Poți deprinde memoria și facultățile asimilatoare prin lecțiuni și exerciții, caracterul însă nu se desvoltă decât dacă îl ai mereu în vedere, dacă îl îndreptezi mereu spre o deplină desvoltare căutând a da copilului bune deprinderi, bune obiceiuri, bune reguli de viață. Ceea ce e greu și adesea absolut cu neputință într'o atmosferă psihicește viciată. Aceasta e cu neputință în școala unitară și integrală, într'o clasă d.e. în care băeți cu instincte bune sunt înghesuiți și „instruiți” deavalma cu băeți cu instincte rele. Aceasta nu se poate nici dacă acea școală s'ar îndeletnici și ea cu creșterea sufletească. Mai puțin încă în clase cu elemente talmeș - balmeș pe cari le adună vântul și nu le selecționează decât ridicola contabilitate a „notelor”, a „punctelor”. Când toată pedagogia modernă se rezumă în „parcurgerea materiei”, în faimosul program „analitic” (lipsit de orice analiză!) în darea notelor după cum a nimerit băiatul să le obțină (**câte găini oarbe nu nimeresc grăunțe!**), - atunci nu e mirare dacă din asemenea automatism ies tipuri automate și adesea declasate.

Educația tinereții naționale e mângâierea sufletească a unui popor. Precum e tinerețea cultă așa va fi și pătura conducătoare a poporului în viitor. Dară educația adevărată e o floare delicată. Ea nu crește pe nisipuri. Nu în arșița tropicală a raționalismului dogoritor nici în vântul omorător al tiraniei birocratice, cu reglementările ei meticuloase, cu amestecul ei perpetu în chestiuni de pedagogie, de note, de puncte, cu anihilarea orișicărei personalități a profesorului. **Ea nu crește decât pe un tărâm ales.»**

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-xlv-cate-gaini-oarbe-nu-nimeresc-graunte-first-my-country-educatia-tinerimei--cultura-chelnereasca-scoala-de-caractere-155052.html>

În: Tribuna, 8 noiembrie 2020